

Euroopa Ülemkogu

Brüssel, 19. detsember 2024
(OR. en)

EUCO 50/24

CO EUR 44
CONCL 6

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa Ülemkogu kohtumine (19. detsember 2024) – Järeldused

---

Delegatsioonidele edastatakse järeldused, mis Euroopa Ülemkogu võttis vastu eespool nimetatud kohtumisel.

Euroopa Ülemkogu liikmed tähistasid Euroopa Ülemkogu esimese kohtumise 50. aastapäeva.

Euroopa Ülemkogu pidas arvamuste vahetuse Ukraina presidendiga.

ELi ja Lääne-Balkani 18. detsembri 2024. aasta tippkohtumine tähistab uue hoo andmist Euroopa Liidu ja Lääne-Balkani strateegilisele partnerlusele.

I. UKRAINA

1. Nüüd, kus Venemaa täiemahulise sissetungi algusest on möödunud üle 1000 päeva, kordab Euroopa Ülemkogu, et mõistab resoluutselt hukka Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja, mis on ilmne ÜRO põhikirja rikkumine, ning kinnitab taas oma jätkuvat toetust Ukraina sõltumatusele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele riigi rahvusvaheliselt tunnustatud piirides. Samuti kinnitab ülemkogu taas Euroopa Liidu vankumatut pühendumust jätkata Ukrainale ja Ukraina rahvale poliitilise, rahalise, majandusliku, humanitaar-, sõjalise ja diplomaatilise toetuse andmist nii kaua ja nii intensiivselt kui vaja. Venemaa ei tohi võitu saavutada.
2. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas oma toetust kõikehõlmavale, õiglasele ja püsivale rahule, mis tugineb ÜRO põhikirja põhimõtetele ja rahvusvahelisele õigusele, kooskõlas Ukraina rahuvalemi peamiste põhimõtete ja eesmärkidega, ning rõhutab põhimõtet, et ilma Ukrainata ei tehta ühtegi Ukrainat käsitlevat algatust. Sel eesmärgil jätkavad Euroopa Liit ja selle liikmesriigid intensiivset ülemaailmset suhtlust ning osalevad Euroopa julgeolekut mõjutavates aruteludes.

3. Euroopa Ülemkogu vaatas läbi Ukrainale sõjalise toetuse andmiseks tehtud töö. Selleks et aidata Ukrainal end Venemaa agressiooni eest tõhusalt kaitsta, kutsub Euroopa Ülemkogu üles suurendama kiiresti jõupingutusi, eelkõige seoses õhutõrjesüsteemide, laskemoona ja raketide tarnimisega ning Ukraina brigaadidele vajaliku väljaõppe ja varustuse pakkumisega. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui oluline on intensiivistada tööd Ukraina kaitsetööstuse edasiseks toetamiseks ja arendamiseks ning süvendada selle koostööd ELi kaitsetööstusega. Ülemkogu tuletab meelde, kui oluline on G7 algatuse „Erakorralise tulu kiirendamise laenu Ukrainale“ (ERA) kõigi komponentide, sealhulgas sõjaliste vajaduste komponendi rakendamine, ning kutsub üles Euroopa rahutagamisrahastu raames tehtud otsuseid võimalikult kiiresti ellu viima. Samuti kutsub ülemkogu nõukogu üles kiirendama tööd, et tugevdada Euroopa Liidu sõjalise abi missiooni Ukraina toetuseks.
4. Euroopa Ülemkogu tervitab Ukraina rahastu järjekindlat rakendamist. Rahastust tehakse Ukrainale 2024. aastal makseid kokku 16,2 miljardi euro ulatuses. 2025. aastal peaksid rahastust tehtavad väljamaksed ulatuma 12,5 miljardi euroni. Lisaks väljendab Euroopa Ülemkogu heameelt selle üle, et kiiresti rakendatakse G7 ERA algatust summas 45 miljardit eurot (50 miljardit USA dollarit), et toetada Ukraina praeguseid ja tulevasi sõjalisi, eelarve- ja ülesehitusvajadusi. Selle algatuse raames kavatseb Euroopa Liit alustada jaanuaris väljamaksetega, mida 2025. aastal tehakse kokku 18,1 miljardit eurot. Jätkuvalt käsitletakse kõiki asjakohaseid õiguslikke ja finantsaspekte.
5. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et kogu sõjalist toetust antakse teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitikat täielikult austades ning kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve arvesse võttes.

6. Euroopa Ülemkogu mõistab teravalt hukka Venemaa intensiivse ja tahtliku kampaania Ukraina energia- ja muu tsiviiltaristu vastu, mille eesmärk on algavat talve relvana kasutada. Ülemkogu kutsub üles suurendama materiaalsel toetust ja kiirendama selle tarnimist, et aidata Ukrainal elektritaristut töös hoida. Sellega seoses tunnustab Euroopa Ülemkogu liikmesriike, eelkõige Ukraina naaberriike, Ukrainasse elektri eksportimise eest ning rõhutab vajadust jätkata elektritarnete suurendamist. Samuti kutsub ülemkogu üles lõimima prioriteedina Ukraina ja Moldova Vabariigi energiasüsteeme veelgi rohkem liidu energiavõrguga.
7. Tuleb jätkata jõupingutusi Venemaa sõjapidamisvõime edasiseks piiramiseks. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu Venemaa vastu suunatud 15. sanktsioonide paketi, sealhulgas Venemaa nn varilaevastiku vastu suunatud meetmete vastuvõtmist. Samuti kordab ülemkogu taas oma üleskutset tagada täielik ja tulemuslik sanktsioonide täitmine ning kasutada täiendavaid vahendeid ja meetmeid, et võidelda nendest kõrvalehoidmise vastu, sealhulgas kolmandate riikide kaudu toimuva kõrvalehoidmise vastu. Euroopa Liit on jätkuvalt valmis suurendama survet Venemaale, sealhulgas täiendavate sanktsioonide vastuvõtmisega. Venemaa varad peaksid kooskõlas ELi õigusaktidega jääma tõkestatuks seni, kuni Venemaa lõpetab oma agressioonisõja Ukraina vastu ja hüvitab Ukrainale selle sõjaga tekitatud kahju.
8. Euroopa Ülemkogu mõistab teravalt hukka kolmandate riikide toetuse ning nendes tegutsevad osalised ja üksused, mille abil Venemaa saab oma agressioonisõda Ukraina vastu jätkata. Venemaa ning Korea Rahvademokraatliku Vabariigi (KRDV) ja Iraani vahelised relvatarned ja nende vahelise sõjalise koostöö süvenemine, samuti KRDV relvajõudude siirmine Venemaale ja nende kasutamine Ukraina-vastastes lahingutes kujutavad endast sõja rahvusvahelist eskaleerumist, millel on tõsised tagajärjed rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki riike tungivalt üles lõpetama viivitamata Venemaale tema Ukraina-vastases agressioonisõjas igasuguse otsese või kaudse abi andmise.

9. Euroopa Liit võtab jätkuvalt väga tõsiselt kohustust toetada rahvusvaheliste partneritega koordineerides Ukraina taastamist, taastumist ja ülesehitamist. Sellega seoses on oluline Ukraina taastamise konverents, mille korraldab 2025. aasta juulis Itaalia. Euroopa Liit jätkab tihedat koostööd Ukrainaga ja toetab jätkuvalt riigi reformipüüdlusi Euroopa suunas liikumisel.

II. LÄHIS-IDA

10. Euroopa Ülemkogu käsitles olukorda ja viimatisi arenguid Lähis-Idas. Ülemkogu tuletab meelde oma varasemaid järeldusi Lähis-Ida kohta.
11. Euroopa Ülemkogu tervitab 27. novembril 2024 Iisraeli ja Liibanoni vahel sõlmitud relvarahukokkulepet, milleni jõuti eelkõige tänu Prantsusmaa ja Ameerika Ühendriikide vahendamispüüdlustele. Ülemkogu kutsub osapooli tungivalt üles rakendama relvarahu kokkulepitud viisil ning kutsub üles täielikult ja sümmeetriliselt rakendama ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1701. Euroopa Ülemkogu tuletab sellega seoses meelde Liibanonis viibivate ÜRO ajutiste vägede (UNIFIL) olulist stabiliseerivat rolli Lõuna-Liibanonis. Euroopa Liit toetab jätkuvalt Liibanoni riigi suveräänsust, territoriaalset terviklikkust ja riigi ülesehitamise alaseid jõupingutusi, andes muu hulgas panuse Liibanoni relvajõudude tugevdamisse. Euroopa Ülemkogu kutsub Liibanoni poliitilisi juhte üles võtma vajalikke meetmeid poliitilisest ja majanduslikust ummikseisust väljumiseks, sealhulgas kiiremas korras valima presidendi.

12. Euroopa Ülemkogu väljendab sügavat muret 28. oktoobril 2024 vastu võetud Iisraeli õigusaktide tagajärgede pärast UNRWA võimele oma volitusi täita. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui tähtis roll on UNRWA-l, kes pakub olulist toetust tsiviilelanikkonnale nii Gazas kui ka laiemas piirkonnas. UNRWA tegevuskava jätkuv rakendamine on keskse tähtsusega.
13. Euroopa Ülemkogu kordab oma üleskutset kehtestada kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2735 Gazas viivitamata relvarahu, vabastada tingimusteta kõik pantvangid, parandada kiiresti humanitaarabi kättesaadavust ning tagada selle katkematu ja piisav jagamine kogu Gazas ning teha püsiv lõpp vaenutegevusele.
14. Euroopa Ülemkogu kordab Euroopa Liidu pühendumust rahvusvahelisele õigusele ning terviklikule, õiglasele ja püsivale rahule, mis kooskõlas asjaomaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega tugineb kahe riigi kooseksisteerimisel põhinevale lahendusele, kus kaks demokraatlikku riiki – Iisrael ja Palestiina – elavad kõrvuti rahu turvalistes ja tunnustatud piirides. Euroopa Liit on valmis andma oma panuse kõikidesse selle lahenduse saavutamiseks tehtavatesse jõupingutustesse ning kutsub kõiki osapooli üles hoiduma tegevusest, mis selle saavutamist takistab. Euroopa Liit jätkab Palestiina omavalitsuse toetamist, et aidata rahuldada selle kõige pakilisemaid vajadusi, arendada institutsioonilist suutlikkust ja rakendada selle reformikava.

15. Pärast Assadi kuritegeliku režiimi langemist Süürias rõhutab Euroopa Ülemkogu ajaloolist võimalust riik taasühendada ja üles ehitada ning toonitab sellise kaasava ja Süüria juhitud poliitilise protsessi tähtsust, mis vastab Süüria rahva õiguspärasele püüdlustele ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2254 aluspõhimõtetega. Sellega seoses toetab Euroopa Liit ÜRO Süüria erisaadiku tööd. Kooskõlas rahvusvahelise õigusega tuleks täielikult austada Süüria sõltumatust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust turvalistes piirides. Euroopa Ülemkogu rõhutab vajadust tagada inimõiguste, sealhulgas naiste õiguste austamine, mittesektantlik valitsemine ning usu- ja etniliste vähemuste liikmete kaitse, ning kaitsta Süüria kultuuripärandit. Ülemkogu kutsub kõiki osapooli üles säilitama rahvuslikku ühtsust ja tagama kõigi tsiviilisikute kaitse, avalike teenuste osutamise ning tingimuste loomise kaasavaks ja rahumeelseks poliitiliseks üleminekuks ning Süüria pagulaste turvaliseks, vabatahtlikuks ja väärikaks tagasipöördumiseks, nagu on määratlenud ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet. Euroopa Ülemkogu rõhutab samuti, kui oluline on terrorismivastane võitlus, terrorirühmituste taastekkimise ennetamine ning Süüria allesjäänud keemiarelvavarude hävitamine. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni ja kõrget esindajat üles esitama nõukogule võimalikke meetmeid Süüria toetamiseks.

III. EL MAAILMAS

16. Euroopa Ülemkogu pidas strateegilise arutelu ELi ülemaailmse tegevuse ja prioriteetide üle praeguses geopoliitilises kontekstis.

IV. VASTUPANUVÕIME, VALMISOLEK, KRIISIENNETUS JA KRIISIDELE REAGEERIMINE

17. Pärast Sauli Niinistö esitatud aruannet „Safer together: strengthening Europe’s civil and military preparedness and readiness“ („Ühiselt turvalisem – Euroopa tsiviil- ja sõjalise valmisoleku tugevdamine“) kinnitab Euroopa Ülemkogu taas, kui oluline ja kiireloomuline on tugevdada vastupanuvõimet, valmisolekut ning kriisiennetust ja kriisidele reageerimise suutlikkust muutuva ohumaastiku ja kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest tingitud loodusõnnetuste arvu suurenemise kontekstis. Tuginedes strateegilisele tegevuskavale ning Euroopa Ülemkogu 2023. aasta juuni ja 2024. aasta märtsi järeldustele, leiab Euroopa Ülemkogu, et vaja on tõhustatud ja koordineeritud sõjalist ja tsiviilvalmisolekut ning strateegilist kriisiohjet kõikide ohtude puhul ja kogu ühiskonda hõlmava lähenemisviisi kohaselt. Asjakohasuse korral tuleks selleni jõuda koostöös NATOga kaasaval ja mittediskrimineerival viisil, ilma et see piiraks teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning võttes arvesse kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve. See uus valmisolekut käsitlev mõtteviis on vajalik, et tugevdada ELi vastupanuvõimet, kaitsta selle väärtusi, majanduslikku edu ja konkurentsivõimet ning kohaneda kliimamuutustega.
18. Euroopa Ülemkogu innustab jätkama tööd ELi ja selle liikmesriikide vastupanuvõime, valmisoleku, kriisiennetuse ja kriisidele reageerimise suutlikkuse suurendamiseks sidusal viisil, sealhulgas pidades silmas tulevast valmisolekustrateegiat. Ülemkogu kutsub komisjoni, kõrget esindajat ja nõukogu üles jätkama liikmesriikide toetamiseks tööd eri töösuundade ja meetmetega ELi tasandil, võttes arvesse eri liiki kriiside eripära ning austades liikmesriikide kohustusi ja pädevusi.

V. RÄNNE

19. Euroopa Ülemkogu tegi kokkuvõtte edusammudest rännet käsitlevate järelduste rakendamisel. Ülemkogu võttis teadmiseks Euroopa Komisjoni presidendi hiljutise kirja, pöörates erilist tähelepanu olulisele käimasolevale tööle, mis puudutab välismõõdet; vastuvõetud ELi õigusaktide rakendamist ja kehtivate õigusaktide kohaldamist; ebaseadusliku rände ennetamist ja selle vastu võitlemist, muu hulgas uutel ELi ja rahvusvahelise õigusega kooskõlas olevatel viisidel; tagasisaatmise hõlbustamiseks, suurendamiseks ja kiirendamiseks tehtavaid kiireloomulisi jõupingutusi; turvalisi päritoluriike; rändajate ärakasutamise, inimkaubanduse ja rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastast võitlust ning riiklike pädevustega kooskõlas olevaid turvalisi ja seaduslikke rändevõimalusi. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni kavatsust esitada 2025. aasta alguses tagasisaatmist käsitlev seadusandlik ettepanek, kutsub kaasseadusandjaid üles tegema esmajärjekorras edusamme rändemõõtmega dokumentide osas ning võtab teadmiseks komisjoni teatise, mis käsitleb rände relvana kasutamist ja julgeoleku tugevdamist ELi välispiiridel.

VI. MUUD KÜSIMUSED

Laienemine ja reformid

20. Tuletades meelde oma varasemaid järeldusi ja 6. oktoobri 2023. aasta Granada deklaratsiooni ning kooskõlas oma strateegilise tegevuskavaga rõhutab Euroopa Ülemkogu laienemise jätkuvat tähtsust geostrateegilise investeringuna rahusse, julgeolekusse, stabiilsusesse ja heaolusse. Tuginedes laienemisprotsessi uuele hoole ja kooskõlas tulemuspõhise lähenemisviisiga on nii liidul kui ka liidu liikmeks pürgivatel riikidel kohustus seda võimalust maksimaalselt ära kasutada.
21. Euroopa Ülemkogu kinnitab laienemist käsitlevad järeldused, mille nõukogu kiitis heaks 17. detsembril 2024.

Moldova Vabariik

22. Euroopa Ülemkogu tunnustab Moldova Vabariigi ametivõime selle eest, et vaatamata Venemaa hübriidtegevusele riigi demokraatlike institutsioonide õõnestamiseks viidi edukalt läbi presidendivalimised ja referendum ELiga ühinemise sätestamise kohta riigi põhiseaduses. Ülemkogu peab Moldova Vabariigi kodanike pühendumust Euroopa integratsioonile tervitatavaks.
23. Euroopa Liit jätkab tihedat koostööd Moldova Vabariigiga, et suurendada riigi vastupanuvõimet ja stabiilsust ning toetada riigi reformipüüdlusi Euroopa suunas liikumisel, muu hulgas Moldova Vabariigi majanduskasvu kava rakendamise ning reformi- ja kasvurahastu kiire vastuvõtmise kaudu.
24. Euroopa Ülemkogu kutsub komisjoni üles kiiresti uurima täiendavaid võimalusi Moldova Vabariigile abi andmiseks riigi energiajulgeoleku tugevdamisel.

Gruusia

25. Tuletades meelde oma 2024. aasta juuni ja oktoobri järeldusi, kordab Euroopa Ülemkogu, et on tõsiselt mures Gruusia valitsuse võetud tegevussuuna pärast, mis on vastuolus Euroopa Liidu aluseks olevate väärtuste ja põhimõtetega. Ülemkogu peab Gruusia valitsuse otsust peatada riigi ELiga ühinemise protsess kuni 2028. aastani kahetsusväärseks.
26. Euroopa Ülemkogu mõistab teravalt hukka vägivalla rahumeelsete meeleavaldajate, poliitikute ja meediaesindajate vastu. Gruusia ametivõimud peavad austama kogunemis- ja väljendusvabadust ning hoiduma jõu kasutamisest. Kõiki vägivallaakte tuleb uurida ja süüdlased vastutusele võtta.
27. Euroopa Ülemkogu rõhutab liidu valmidust toetada Gruusia rahva Euroopa-püüdlusi ning riigi liikumist ühinemise suunas, kui Gruusia ametivõimud peaksid oma praeguse tegevussuuna ümber pöörama.

Hübriidtegevus

28. Euroopa Ülemkogu mõistab teravalt hukka Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vastu suunatud Venemaa hübriidkampaania, sealhulgas sabotaaži, elutähtsa taristu kahjustamise, küberründed, infoga manipuleerimise ja sekkumise ning katsed õõnestada demokraatiat, sealhulgas valimisprotsessis. Sellega seoses tervitab ülemkogu vastusena Venemaa destabiliseerivale tegevusele kehtestatud piiravate meetmete raamistiku kohaste esimeste loetellu kandmist vastuvõtmist. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid jätkavad oma vastupanuvõime tugevdamist ja kõikide olemasolevate vahendite täiel määral kasutamist, et Venemaa hübriidtegevust ennetada, ära hoida ja sellele reageerida.

Vabadus, turvalisus ja õigus

29. Euroopa Ülemkogu tervitab nõukogu otsust kaotada alates 1. jaanuarist 2025 isikute kontroll Bulgaaria ja Rumeeniaga ühistel ja nende liikmesriikide vahelistel maismaa sisepiiridel.
30. Euroopa Ülemkogu kinnitab seadusandliku ja operatiivtegevuse kavandamise strateegilised suunised vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala piires, mille nõukogu võttis vastu 12. detsembril 2024.

Venezuela

31. Euroopa Ülemkogu on jätkuvalt mures olukorra pärast Venezuelas. Ülemkogu kutsub üles vabastama kõik poliitvangid ja Venezuelat täitma oma rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi. Euroopa Liit võtab kasutusele kõik tema käsutuses olevad vahendid, et toetada demokraatiat ning rahumeelset ja kaasavat üleminekut Venezuelas.

*

* *

Seoses Mayotte'is laastavat mõju avaldanud ekstreemse ilmastikunähtusega avaldab Euroopa Ülemkogu sügavat kaastunnet ja väljendab solidaarsust Mayotte'i elanikkonnaga.